

De Gezonde Generatie

Project: Rookvrije generatie Fryslân

Start november 2018

De Gezonde Generatie. Project Rookvrije generatie Fryslân.

Onze ambitie is: alle kinderen in Fryslân groeien rookvrij op.
(droom: in 2040 roken er geen kinderen (<18) meer in Fryslân.)

Aanleiding:

In het beleidsplan Gezondheid 2019-2022 van GGD Fryslân is het thema Rookvrije Generatie opgenomen, dit sluit aan bij het Nationaal Preventieakkoord en zevende beleidsbrief van de WRR. We willen het gezondheidspotentieel van de samenleving benutten. Dat potentieel is te vinden in de levensloop van -9 maanden tot en met het 18^e levensjaar, bij mensen met de grootste gezondheidsachterstand (bijvoorbeeld lage SES en nieuwkomers) en rond de speerpunten die de grootste ziektelast met zich mee brengen. Dit zijn roken, overgewicht, een ongezond eet- en beweegpatroon en problematisch alcoholgebruik.

Roken is de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en overlijden en komt vaak voor bij mensen met het grootste gezondheidspotentieel. Door in te zetten op roken kan de grootste gezondheidswinst worden behaald c.q. gezondheidsverlies worden vermeden.

Wat is de Rookvrije Generatie?

Een generatie kinderen die opgroeit zonder de schadelijke gevolgen van (mee)roken en vrij van de verleiding om te gaan roken. Een generatie die vanaf de zwangerschap hiertegen beschermd wordt. En die in vrijheid kan kiezen voor een gezonde toekomst.

Waarom een Rookvrije Generatie?

Niemand wil dat kinderen gaan roken. Toch raken er nog steeds iedere week honderden kinderen verslaafd aan roken. De helft van hen die blijft roken zal vroegtijdig overlijden aan de gevolgen.

In de Friese Gezondheidsmonitor 2018 geeft 15% van de ouders aan te roken, 5% geeft aan geen rekening te houden met het rookgedrag en 5% rookt in huis. Hun kinderen worden dagelijks aan sigarettenrook blootgesteld. Iedere dag beginnen in Nederland ca. 100 kinderen onder de 18 jaar met dagelijks roken, vaak op het schoolplein, meer dan de helft van hen raakt verslaafd aan roken.

Rookvrij opgroeien vraagt een jarenlange integrale aanpak, landelijk, regionaal en lokaal. Deze aanpak zien we in samenhang met de andere domeinen van de Gezonde Generatie voldoende bewegen, gezond eten (inclusief geen tot matig alcohol gebruik, minder stress (slapen en ontspannen en veilig ontmoeten (inclusief pesten en seksueel gedrag).

Veel gemeenten zijn nu in de startfase van de Rookvrije Generatie, waarbij kennisuitwisseling lokaal en landelijk gewenst is.

Koppeling gezonde generatie en Kansrijke Start.

Het onderwerp Rookvrije generatie zien we als een onderdeel van de brede aanpak gericht op de Gezonde Generatie en in samenhang met programma Kansrijke Start.

Landelijk bundelen de 22 gezondheidsfondsen hun krachten om vermijdbare (chronische) aandoeningen, veroorzaakt door een ongezonde leefstijl, een halt toe te roepen.

Er zijn twee belangrijke elementen tot die Gezonde Generatie leiden: een gezonde omgeving en mentale weerbaarheid. Het programma Gezonde Generatie richt zich zowel op de omgevingsfactoren die tot gezond gedrag verleiden als op het versterken van de mentale weerbaarheid om ook daadwerkelijk de gezonde keuze te maken. Dat heeft zowel een positieve invloed op gezonde kind .

We willen het project Rookvrije Generatie in nauwe afstemming met project/programma Nuchter over gewicht (incl. JOGG) en Nuchtere Fries uitvoeren. Werkzame elementen uit de aanpak van Nuchtere Friese en Nuchter over gewicht (JOGG) willen we inzetten in het project Rookvrije generatie, en andersom kan bijvoorbeeld aandacht voor Rookvrije generatie binnen bedrijven de aanpak van de Gezonde werkvloer (binnen de JOGG aanpak) versterken. Landelijk zal er in het najaar 2018 meer aandacht zijn voor de Gezonde Generatie, GGD Fryslân wil daar vast op anticiperen door de koppeling met de programma's uit te dragen, lokaal, naar gemeenten en landelijk.

Opstarten Rookvrije Generatie Fryslân.

Als organisatie voor de publieke gezondheid van de gemeenten is de integrale langdurige aanpak in een project Rookvrije Generatie een taak van de GGD. De GGD zal samenwerken met burgers, gemeenten, onderwijs, zorg, ketenpartners etc. in Fryslân .

We zullen hiervoor initiatief nemen, verbinding leggen, kennis verspreiden, politiek ondersteunen, onze eigen werkwijze en organisatie aanpassen, beleidsadvies geven, projecten uitvoeren en ondersteunen, onderzoek doen, veranderingen mogelijk maken, proberen, draagvlak zoeken en monitoren & evalueren.

De termijn van het eerste project is 4 jaar.

Inhoud van het project.

Platform Rookvrije Generatie Fryslân.

Er wordt een platform gestart met een provinciale aanjaagrol ten behoeve van de versterking van de lokale aanpak. Het doel van het platform is opstellen, coördineren en uitvoeren van een plan van aanpak Rookvrije Generatie Fryslân. Het platform heeft een adviesrol richting gemeenten en ketenpartners en werkt samen met diverse collega's aan rookpreventie.

We starten van een platform Rookvrije Generatie Fryslân op met gemeenten en ketenpartners om in 2019 te komen met het plan van aanpak Rookvrije Generatie Fryslân 2019-2022. Over het algemeen valt met een programmatische aanpak met een mix van maatregelen (zowel gericht op individueel gedrag als maatschappelijke determinanten) het grootste gezondheidseffect te verwachten.

Een bestuursdiner in januari zal een mooie kick-of van het platform zijn.

Projecten Rookvrije Generatie

Rookvrije start.

Roken tijdens de zwangerschap vergroot het risico op complicaties, ernstige gezondheidsproblemen bij het kind, overlijden van het kind en nadelige gevolgen op de lange termijn, zoals gedragsproblemen en verminderd cognitief functioneren. Ook meeroken, bijvoorbeeld omdat de partner rookt, vergroot de risico's.:

Verloskundigen zijn op de hoogte van de mogelijkheden voor begeleiding Stoppen met Roken in de buurt. Verloskundigen maken het roken bespreekbaar en verwijzen ouders door voor begeleiding Stoppen met Roken. Samenwerking tussen de Verloskundige Samenwerkingsverbanden (VSV) en de JGZ:

We bereiken zo:

- Rokende ouders zijn in beeld, krijgen begeleiding bij Stoppen met Roken.
- Ouders die voor of tijdens de zwangerschap gestopt zijn, zijn in beeld, JGZ kan monitoren op terugval.

Rookvrij opgroeien.

Meeroken is erg schadelijk voor opgroeiende kinderen. We weten dat kinderen van rokende ouders later zelf vaker ook gaan roken. Het is de taak van de JGZ om ouders te motiveren om te stoppen met roken en toe te leiden naar effectieve hulp.

We bereiken zo:

Bespreekbaar maken van Stoppen met roken met ouders en een hen stopadvies geven.

Rookvrije ouders

Kinderen beschermen tegen meeroken

Rookvrije omgeving.

Het stimuleren en ondersteunen van rookvrij maken van de kind-omgevingen.

Rookvrije kinderopvang:

Een kinderopvang moet een veilige en gezonde omgeving zijn voor jonge kinderen. Ze mogen daar geen risico lopen om rook in te ademen. En zelfs rookresten (zo genaamde derdehands rook) die achterblijven in haren en kleding zijn schadelijk. Kinderen krijgen deze stoffen binnen door inademen, aanraken en inslikken.

Rookvrije schoolterreinen:

Scholen zijn verplicht voor 2020 hun schoolpleinen rookvrij te maken zodat kinderen rookvrij de school kunnen betreden.

Rookvrij sporten:

Sporten is gezond, terwijl (mee)roken erg schadelijk is voor de gezondheid. Roken en sport passen niet bij elkaar. Als kinderen anderen zien roken lijkt dat normaal en misschien zelfs aantrekkelijk. Zeker als zij mensen zien roken naar wie zij opkijken, zoals sporters, trainers en ouders. Zien roken, doet roken.

Spelen en recreëren:

Bij een gezonde en veilige omgeving voor kinderen horen ook rookvrije speelplekken. Voorbeelden van deze speelplekken zijn speeltuinen, kinderboerderijen, buitenzwembaden en scoutingterreinen. Geen sigaretten waar kinderen zich aan kunnen branden, of die ze in hun mond kunnen stoppen.

Stoppen met roken.

We leiden ouders en jeugd toe naar gekwalificeerde Stoppen met Roken-coaches. Daar waar hier niet in voorzien kan worden zetten we eigen coaches in. Doel is dit te beëindigen wanneer reguliere hulpverlening voldoende aanbod heeft.

Hiertoe leiden van Stoppen Met Roken (SMR) coaches op. De SMR-coaches werken vanuit de GGD en hebben als doelgroep jongeren, nieuwkomers en volwassenen. De SMR-coach biedt begeleiding bij het stoppen met roken. Deze begeleiding zal bestaan uit het geven van groepstrainingen en ook individuele begeleiding.

We bereiken zo dat we adequate begeleiding beschikbaar hebben en ouders en jeugd kunnen helpen om te stoppen met roken.

Publiekscampagnes.

Landelijke campagnes en binnen het platform geïnitieerde campagnes worden uitgevoerd.

Ondermeer het onder de aandacht brengen van de Wereld Niet Roken dag en Stoptober.

Monitoring en evaluatie.

Effecten van beleid en interventies om het gezondheidspotentieel te benutten vragen om een lange adem. Het identificeren van realistische en relevante korte en lange termijn doelen, zowel qua proces als gezondheidsmaat, is noodzakelijk om voortgang te monitoren en zo nodig tussentijds bij te sturen.

We hebben de ambitie om aan deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek, ism de Alliantie Nederland Rookvrij.

CONCEPT